

**สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นการทบทวน
กฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑**

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นประกอบการทบทวนกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. รับฟังความคิดเห็นด้วยการตอบแบบสำรวจความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค www.ocpb.go.th ระหว่างวันที่ ๑ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๒. รับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นไปยัง ๓ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ๑. ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง จำนวน ๓๐ บริษัท ๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน ๑๓ หน่วยงาน ๓. ประชาชนทั่วไป โดยให้ส่งความเห็นผ่านทางสแกน QR CODE ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

การรับฟังความคิดเห็นประกอบการทบทวนกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น รวมจำนวน ๑๐๑ คน ดังต่อไปนี้

- ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๑๑ คน
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๓๘ คน
- ประชาชนทั่วไป ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๕๒ คน

กลุ่มเป้าหมายที่ ๑ แบบสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง

๑. ท่านทราบหรือไม่ว่า โดยที่ มาตรา ๓๘/๕ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรงต้องวางหลักประกันก่อนนายทะเบียน เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ทราบ	ไม่ทราบ
คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐%	-

๒. ท่านได้รับผลกระทบหรือไม่ จากการปฏิบัติตามกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.๒๕๖๑ (ตอบได้มากกว่า ๑ เหตุผล)

ไม่ได้รับผลกระทบ	ได้รับผลกระทบ
คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓%	คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓%

กรณีได้รับผลกระทบ ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง ให้เหตุผลว่า

๑. การวางหลักประกันย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบธุรกิจบ้างเล็กน้อย เช่น การวางหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกันจากธนาคาร ทางบริษัทต้องชำระค่าธรรมเนียมให้กับธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันเป็นรายปี

๒. เนื่องจากการวางหลักประกันคิดจากรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายซึ่งไม่สะท้อนผลการประกอบกิจการที่แท้จริง อาจทำให้ผู้ประกอบการประสบปัญหาในการวางหลักประกัน

๓. เป็นผู้ที่ต้องวางหลักประกัน

๔. บริษัทต้องชำระค่าธรรมเนียมให้ธนาคารที่ออกหนังสือค้ำประกันเป็นรายปี

๓. ท่านเห็นว่า การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจ ทำให้ท่านมีอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องแจ้งรายได้จากการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง ภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีภาษีทุกปี แล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนรับทราบ (ตามข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑) (ตอบได้มากกว่า ๑ เหตุผล)

ไม่มีอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมาย	มีอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมาย
คิดเป็นร้อยละ ๗๕%	คิดเป็นร้อยละ ๒๕%

กรณีมีอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมาย ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรงให้เหตุผลว่า

๑. ระยะเวลา ๖๐ วันที่ต้องแจ้งรายได้หลังสิ้นปีบัญชี เป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไป บางบริษัทที่มีธุรกิจขนาดใหญ่หรือมีความซับซ้อนในทางบัญชีอาจจะทำการปิดงบในแต่ละปีไม่ทัน

๒. ในการปิดงบประจำปีนั้นต้องใช้เวลามากกว่า ๖๐ วัน

๓. ควรเหลือปีละ ๑ ครั้ง แจ้งภายใน ๙๐ วัน

๔. ท่านเห็นว่า การนำหลักประกันประเภทเงินสด หรือหนังสือค้ำประกัน (แล้วแต่กรณี) มาวางที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีขั้นตอนการวางหลักประกันที่สะดวก หรือไม่

สะดวก	ไม่สะดวก
คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓%	คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗%

กรณีที่ ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง เห็นว่า การวางหลักประกันประเภทเงินสด หรือหนังสือค้ำประกัน มีขั้นตอนที่ไม่สะดวก โดยให้เหตุผลว่า

๑. มีการดำเนินการหลายขั้นตอน

๒. เพิ่มขั้นตอนการทำงานให้กับบริษัท

๕. ท่านเห็นว่า การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจในรูปแบบ เงินสด หรือ หนังสือค้ำประกัน ส่งผลกระทบกับท่านหรือไม่ อาทิ ขั้นตอน กระบวนการ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ฯลฯ

ไม่ส่งผลกระทบ	ส่งผลกระทบ
คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗%	คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓%

กรณี ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง มีความเห็นว่า การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจในรูปแบบเงินสด หรือหนังสือค้ำประกัน ส่งผลกระทบ โดยให้เหตุผลว่า

๑. การวางหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกัน ทางบริษัทย่อมต้องมีภาระชำระค่าธรรมเนียมให้ธนาคารผู้ออกหลักประกันดังกล่าว

๒. เนื่องจากการวางหลักประกันคิดจากเงินได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายซึ่งไม่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของการประกอบธุรกิจ

๓. บริษัทต้องชำระค่าธรรมเนียมให้ธนาคารที่ออกหนังสือค้ำประกันเป็นรายปี ส่งผลกระทบช่วงโควิด เนื่องจากรายได้ลดลง

๖. ท่านเห็นว่า การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจ ตามวงเงินหลักประกันตามกฎหมายกระทรวงนี้ มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่

เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓%	คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗%

การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจ ตามวงเงินหลักประกันตามกฎหมายกระทรวงนี้ ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง มีความเห็นว่า ไม่เหมาะสม ให้เหตุผลว่า

๑. เนื่องจากไม่สะท้อนต้นทุนและรายได้โดยแท้จริง
๒. ควรเพิ่มวงเงินและวิธีการเรียกร้องความเสียหายที่รวดเร็ว

๗. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่กำหนดให้ผู้ที่จะจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง ต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้บริโภค โดยการนำหลักประกันการประกอบธุรกิจมาเยี่ยวยาให้แก่ผู้บริโภคในเบื้องต้น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗%	คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓%

กรณี ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง ไม่เห็นด้วยในการนำหลักประกันการประกอบธุรกิจมาเยี่ยวยาให้แก่ผู้บริโภคในเบื้องต้น ให้เหตุผลว่า

๑. ไม่ควรใช้เงินหลักประกันในเบื้องต้น
๒. เนื่องจากยังไม่มี การพิสูจน์ว่าเป็นความผิดโดยแท้จริงของผู้ประกอบการ
๓. ผู้เสียหายจะติดต่อบริษัทก่อน ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของบริษัทอยู่แล้ว

๔. เนื่องจากผู้ที่จะจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง ไม่ใช่ทุกรายที่เป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตสินค้าโดยตรง จึงไม่ควรต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้บริโภคในกรณีที่ผู้บริโภคร้องเรียนเกี่ยวกับตัวสินค้า ผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม ควรรับผิดชอบต่อที่มีหน้าที่ในฐานะผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม การที่บังคับให้แพลตฟอร์มต้องร่วมรับผิดชอบ เป็นการผลักภาระให้ผู้ประกอบการมากเกินไป

๘. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า กฎกระทรวงนี้ ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน พัฒนาการของเทคโนโลยี วิถีชีวิตของผู้บริโภค และผู้ประกอบการหรือไม่

มีความจำเป็น	ไม่มีความจำเป็น
คิดเป็นร้อยละ ๗๕%	คิดเป็นร้อยละ ๒๕%

ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง ให้เหตุผลว่า กฎหมายนี้ไม่มีความจำเป็น เนื่องจาก

๑. ผู้บริโภคทั่วไปติดต่อผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการก่อนเสมอ และบริษัทก็พร้อมจะตรวจสอบข้อเท็จจริงได้

๒. ในปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีเหตุและผล สามารถเข้าใจได้ว่าแพลตฟอร์ม และร้านค้าเป็นคนละบุคคลกัน แยกต่างหากออกจากกัน แยกความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน การที่กฎหมายยังเหมารวมทุกประเภทธุรกิจที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต เป็นตลาดแบบตรง หรือเป็นร้านค้าออนไลน์ทั้งหมด เป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่เข้าใจวิวัฒนาการของโลก และไม่เปิดรับกับสภาพการณ์ปัจจุบัน พัฒนาการของเทคโนโลยี วิถีชีวิตของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ ดังนั้น หากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ต้องการพัฒนา ท่านจึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง มิใช่แก้ไขความเป็นจริงให้สอดคล้องกับกฎหมายที่ออกมานานแล้ว

๓. แก้ไขในส่วนการเรียกร้อง ให้รวดเร็วและง่ายขึ้น

๙. ท่านเห็นว่า ผู้บริโภค และผู้ประกอบการ ได้รับประโยชน์จากการมีกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่

ได้รับประโยชน์	ไม่ได้รับประโยชน์
คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓%	คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗%

ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง มีความเห็นว่า ไม่ได้รับประโยชน์ จากการมีกฎกระทรวงนี้ ให้เหตุผลว่า

๑. ยังไม่ได้เห็นผลประโยชน์ที่ได้รับ

๒. ผู้บริโภค อาจได้ประโยชน์จากจำนวนเงินที่ผู้ประกอบการนำมาวาง หากผู้ประกอบการหายตัวไป แต่ผู้ประกอบการดังกล่าว ก็คงวางเงินในจำนวนตามที่ สคบ กำหนด ซึ่งอาจจะไม่เพียงพอต่อความเสียหาย หรือจำนวนผู้ร้องเรียน ในทางกลับกัน ผู้ประกอบการไม่ได้ประโยชน์อะไรเลยในการนำเงินมาวางดังกล่าว

๑๐. ท่านเห็นว่าผู้ประกอบการมีภาระที่เพิ่มขึ้นเกินความจำเป็นจากการปฏิบัติตามกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่

มีภาระเพิ่มขึ้น	ไม่มีภาระเพิ่มขึ้น
คิดเป็นร้อยละ ๕๐%	คิดเป็นร้อยละ ๕๐%

ผู้ประกอบการขายตรงและตลาดแบบตรง ให้เหตุผลว่าการปฏิบัติตามกฎกระทรวงข้างต้น ทำให้ มีภาระเพิ่มขึ้น

๑. เป็นภาระสำหรับบริษัทขนาดเล็ก

๒. การวางหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกันย่อมทำให้ผู้ประกอบการต้องมีภาระชำระค่าธรรมเนียมให้ธนาคาร

๓. บริษัทต้องชำระค่าธรรมเนียมให้ธนาคารที่ออกหนังสือค้ำประกันเป็นรายปี

๔. ต้องรายงานการขายทุกปี เพิ่มความไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน

๕. เนื่องจากการวางหลักประกันต้องมีการทบทวนทุกสามปีและยังคำนวณหลักประกันจากรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ซึ่งไม่สะท้อนต้นทุนการประกอบธุรกิจ

๖. เนื่องจากต้องนำเงินหมุนเวียนไปวางโดยที่ไม่มีดอกเบี้ย หรือผลประโยชน์ตอบแทน แทนที่จะสามารถนำเงินดังกล่าวไปใช้จ่ายเพื่อพัฒนาธุรกิจ

กลุ่มเป้าหมายที่ ๒ แบบสำรวจความคิดเห็นสำหรับประชาชน

๑. ท่านเคยร้องทุกข์ กับ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เกี่ยวกับการซื้อสินค้าหรือบริการผ่านธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง หรือไม่

เคย	ไม่เคย
คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗%	คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๓%

๒. หากท่านเคยร้องทุกข์กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เกี่ยวกับการซื้อสินค้าหรือบริการผ่านธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง ท่านเคยรับทราบหรือไม่ว่าเงินหลักประกันการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการที่ได้รับการจดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สามารถนำไปชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคได้

ทราบ	ไม่ทราบ
คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘%	คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒%

๓. ในปัจจุบันหากมีการชดเชยเยียวยาแก่ท่านที่มาร้องทุกข์ ท่านได้รับการเยียวยาหรือไม่อย่างไร

ได้รับการเยียวยา	ยังไม่ได้รับการเยียวยา
คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕%	คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๕%

๔. ท่านเห็นว่า การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจ ตามวงเงินหลักประกันตามกฎหมายกระทรวงนี้ มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่

เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔%	คิดเป็นร้อยละ ๓.๖%

กลุ่มเป้าหมายที่ ๓ แบบสำรวจความคิดเห็นสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้บริโภค โดยการนำเงินหลักประกันการประกอบธุรกิจมาชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
คิดเป็นร้อยละ ๙๖%	คิดเป็นร้อยละ ๔%

กรณีไม่เห็นด้วย มีผู้ให้เหตุผลว่า ยังมีวิธีอื่นที่สามารถจัดการข้อร้องเรียนได้

๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หลักเกณฑ์และวิธีการในกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี วิถีชีวิตของผู้บริโภค และผู้ประกอบการหรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
คิดเป็นร้อยละ ๙๖%	คิดเป็นร้อยละ ๔%

กรณีไม่เห็นด้วย มีผู้ให้เหตุผลว่า มีขั้นตอนยุ่งยากทั้งในทางปฏิบัติและวิธีดำเนินการ

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ จะได้รับความเป็นธรรมหรือได้ประโยชน์จากการมีกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ หรือไม่อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
คิดเป็นร้อยละ ๙๒%	คิดเป็นร้อยละ ๘%

กรณีไม่เห็นด้วย มีผู้ให้เหตุผลว่า

๑. เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ

๒. รูปแบบและช่องทางการขายสินค้าหรือบริการเปลี่ยนแปลงไป ธุรกิจขายสินค้าออนไลน์ที่มีรายได้ไม่ถึง ๑.๘ ล้านบาท/ปี ไม่มีหลักประกันในการพิสูจน์หรือยืนยันว่าจะแสดงตนในการรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภค เช่น การขายผ่านเฟซบุ๊ก เว็บไซต์ที่ไม่จดทะเบียน ไม่สามารถติดตามตัวตนมารับผิดชอบต่อผู้บริโภคได้อย่างทันทั่วถึง สมควรมีการปรับแก้ไขกฎกระทรวงให้ครอบคลุมมากขึ้น

๔. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ผู้ประกอบธุรกิจมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้หรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
คิดเป็นร้อยละ ๙๒%	คิดเป็นร้อยละ ๘%

กรณีไม่เห็นด้วย มีผู้ให้เหตุผลว่า

๑. การวางหลักประกันไม่ได้เป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ

๒. เพราะกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภค จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการกลไกหรือมาตรการในการรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจ จึงเห็นว่าไม่มีภาระเกินควรแต่อย่างใด

๕. ท่านเห็นว่า การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจ ตามวงเงินหลักประกันตามกฎกระทรวงนี้มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
คิดเป็นร้อยละ ๘๐%	คิดเป็นร้อยละ ๒๐%

กรณีไม่เห็นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ให้เหตุผลว่า

๑. ธุรกิจบางประเภทที่ขายสินค้าออนไลน์แก่ประชาชน ที่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ ไม่ต้องแสดงตัวตน และเป็นช่องทางในการหลอกขายสินค้า ส่งผลให้ผู้บริโภคเสียหายได้รับสินค้าไม่ตรงตามที่สั่งซื้อ ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสถานการณ์

๒. มูลค่าความเสียหายในขณะนี้มีความน่าจะเป็นว่าอาจจะสูงกว่าเงินวางหลักประกัน จำเป็นต้องเพิ่มวงเงินวางหลักประกันให้เหมาะสมกับสถานการณ์

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เหตุผลว่า เพื่อให้การชดเชยค่าเสียหายร่วมตามคำถามก่อนหน้านี้ เห็นว่ามูลค่าหลักประกันไม่น่าจะเพียงพอ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เหตุผลว่า หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินหลักประกันตามกฎกระทรวงนี้ เป็นการกำหนดวงเงินหลักประกันตามขนาดของการประกอบธุรกิจ โดยใช้รายได้ก่อนหักรายจ่ายจากการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรงเป็นฐานในการคำนวณเพื่อกำหนดจำนวนเงินหรือมูลค่าของหลักประกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำหนดวงเงินที่ให้ค้ำประกันถึงขนาดหรือประเภทของการประกอบธุรกิจ ตามมาตรา ๓๘/๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม การทบทวนความเหมาะสมของวงเงินหลักประกันตามกฎกระทรวงนี้ เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ควรพิจารณาสัดส่วนของวงเงินหลักประกันตามกฎกระทรวงกับข้อมูลการเบิกจ่ายหลักประกันเพื่อชดเชยความเสียหายแก่ผู้บริโภค ตลอดจนสภาพการณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การหดตัวหรือขยายตัวของธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ ภาระหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ และสิทธิของผู้บริโภค ประกอบกับรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่อาจได้รับผลกระทบจากการทบทวนวงเงินหลักประกันโดยตรง เช่น สมาคมการขายตรงไทย สมาคมธุรกิจเครือข่ายขายตรงไทย สมาคมนักการตลาดแบบตรง สมาคมสถาบันคุ้มครองสิทธิประโยชน์ผู้บริโภค เป็นต้น

๖. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน (ในภาพรวม)

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เสนอแนะว่า

๑. สมควรมีการปรับปรุงกฎกระทรวง ให้ครอบคลุมการขายสินค้าออนไลน์ในช่องทางต่างๆ ทั้งบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และติดตามผู้ประกอบการ

๒. ขอให้พิจารณาทบทวนวงเงินการวางหลักประกันให้สูงขึ้น

๓. มีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการขายตรงและตลาดแบบตรงต้องวางหลักประกัน ซึ่งกฎกระทรวงได้กำหนดหลักเกณฑ์การวางหลักประกันไว้เหมาะสมแล้ว อย่างไรก็ตามยังขาดความชัดเจนว่า หลักประกันที่ผู้ประกอบการได้วางไว้นั้นจะไปใช้อย่างไร หากผู้ประกอบการรายใดทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายหลักประกันที่ถูกหักจะต้องเป็นหลักประกันเฉพาะจากผู้ประกอบการที่ก่อความเสียหายใช่หรือไม่ จึงควรมีหลักเกณฑ์ในการบังคับหลักประกันให้ชัดเจนและเป็นธรรมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เสนอแนะว่า นอกเหนือจากหลักประกันดังกล่าวที่จะเป็นหลักประกันในการชดเชยหรือชดเชยความเสียหายในเบื้องต้น จึงควรพิจารณากำหนดให้มีหลักประกันอื่นอีก สำหรับกรณีต้องร่วมรับผิดชอบหรือต้องรับผิดชอบ เช่น กองทุนเยียวยาผู้บริโภค เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอแนะว่า สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีช่องทางการยื่นคำขอจดทะเบียนการประกอบธุรกิจและการวางหลักประกันผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบ Biz Portal ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (<https://biz.govchannel.go.th>) ที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและตรวจสอบได้ รวมถึงมีการเปิดบัญชีเงินฝากแก่ผู้ประกอบการแต่ละราย เพื่อให้ผู้ประกอบการโอนเงินที่จะวางเป็นหลักประกันเข้าบัญชีได้โดยไม่ต้องนำมาวางที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จึงเห็นได้ว่าการกำหนดหน้าที่วางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรง มิได้เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการจนเกินสมควร อย่างไรก็ตาม เห็นควรกำหนดช่องทางการวางหลักประกันผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ข้างต้นไว้ในกฎกระทรวงว่า ด้วยการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรงให้ชัดเจนด้วย

สำนักนายกรัฐมนตรี เสนอแนะว่า ให้ดำเนินการตามกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เสนอแนะว่า

๑. ควรพัฒนาระบบการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจ ให้ครบวงจรจนสามารถชำระหลักประกันผ่านระบบออนไลน์ (e-Payment) ของ สคบ. ได้ นอกจากนี้ สคบ.ควรทบทวนกฎหมาย กระเปาะเปียบ ที่มีอยู่เพื่อแก้ไขให้สามารถบริการผ่านระบบออนไลน์ได้โดยไม่ติดขัด

๒. ควรนำหลักประกันการประกอบธุรกิจดังกล่าว ไปจัดตั้งเป็นกองทุนเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งตาม พ.ร.บ. กองทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการไตรภาคี ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยและชดเชยความเสียหายแก่ผู้บริโภคโดยใช้จ่ายจากเงินกองทุนดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งฝ่ายผู้บริโภคและผู้ประกอบการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เสนอแนะว่า เนื่องจากแบบสำรวจนี้มีได้ปรากฏข้อเท็จจริงหรือประเด็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย (กฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑) แต่อย่างไรก็ดี ตั้งนั้น การพิจารณาทบทวนวงเงินการวางหลักประกันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๘/๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในฐานะผู้บังคับการตามกฎหมายที่จะพิจารณาได้ตามความเหมาะสม โดยควรคำนึงถึงสภาพสังคมและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
วัน/เดือน/ปี ที่จัดทำ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕